

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології

«Затверджую»
Ректор ОНУ імені І.І. Мечникова
доктор політичних наук, професор
В.І. Труба
» квітня 2023 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСНИТУ
з історії та теорії міжнародних відносин
для громадян, які в 2023 р. вступають на навчання
до Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
для здобуття ступеня магістра,
спеціальність 291 –
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Ухвалено
Рішенням Вченої ради
факультету міжнародних відносин,
політології та соціології
протокол № 8_від 1.04.2023

ПРОГРАМА ІСПИТУ з історії та теорії міжнародних відносин.

1. «Біологізація» міжнародних відносин.

Біологічні, фізіологічні трактування міжнародних відносин. Біхевіоризм як нова течія у дослідженні міжнародних відносин. Вплив теорії Чарльза Дарвіна на розуміння міжнародних відносин. Соціал-дарвінізм та його феномен. Херберт Спенсер. Мальтузіанство. Внесок Зігмунда Фрейда у розуміння природи міжнародних відносин, міжнародних конфліктів зокрема. Категорії агресії та фрустрації. Розвиток цього напрямку у роботах Едварда Гловера, Гарольда Ласуелла та Конрада Лоренца.

2. Школа «політичного ідеалізму».

Основні принципи школи «політичного ідеалізму»: моралізм (схильність людей до співробітництва), оптимізм (відсутність невідворотності конфлікту) та універсалізм (необхідність впровадження норм міжнародного права та посилення ролі міжнародних організацій). Принцип колективної безпеки як основний принцип ідеалістів. Постулат ролі міжнародного права та наголошення на значенні міжнародних організацій. Поняття міжнародного співтовариства, спільних інтересів. Необхідність скорочення військових арсеналів, контролю над озброєннями. Імператив пошуку невійськових шляхів вирішення міжнародних протиріч.

3. Школа «політичного реалізму».

Природній стан міжнародних відносин за «політичними реалістами». Державницький характер класичного реалізму. Категорії сили (power) та безпеки як ключові. Різноманітні трактування категорії сили. Імператив національно-державних інтересів. Класики політичного реалізму. Баланс сили як ключовий підхід реалістів до проблем міжнародної безпеки. Дилема безпеки, концепція гри з нульовою сумою тощо. Розвиток реалізму на сучасному етапі. Структурний реалізм. Неореалізм.

4. Системний підхід до міжнародних відносин.

Специфіка системного підходу та системного аналізу у вивченні міжнародних відносин. Головні принципи системного аналізу. Поняття структури системи. Структура глобальної системи міжнародних відносин у пост-біполярний період. Внутрішнє та зовнішнє середовища системи. Категорії середовища, базису та надбудови. Поняття елементів, центрів сили та центро-силових взаємовідносин. Функція компенсаторних процесів. Закон гомеостазису системи. Типологія систем міжнародних відносин.

5. Функціоналізм.

Теоретичні підвалини концепції функціоналізму. Девід Мітрані. Акцент на пошук шляхів до співробітництва. Заклик до деполітизації міжнародних

відносин. Приклади неполітичного співробітництва акторів на міжнародній арені. Наголос на необхідності відходу міжнародних відносин від суто міждержавних. Наднаціональні та суб-національні функціональні проекти. Будування відносин знизу догори. Поступовість реформування міжнародних відносин. Концепція «спільного проекту». Конкретно-історичні приклади успішних функціональних проектів.

6. Виникнення та формування неоліберальних ідей.

Концептуальне оформлення неолібералізму. Визначення різниці між лібералізмом та неолібералізмом. Трактатування цінності «свободи» в неолібералізмі. Становлення соціального лібералізму та роль кейнсіанства. Неоліберальні погляди Дж. К. Гелбрейта. Паризька школа неолібералізму, погляди Ж.-Л. Рюефа. Формування концептів «держави загального добробуту» та «соціальної ринкової економіки». Ордолібералізм як один із напрямів неолібералізму. Основні ідеї В. Ойкена, А. Мюллер-Армака, Л. Ерхарда. Австрійська школа неолібералізму: представники та основні ідеї. Внесок Чиказької школи в теорію та практику неолібералізму. Основні ідеї М. Фрідмана.

7. Головні ідеї представників неоконсерватизму.

Консерватизм у поглядах мислителів першої половини ХХ ст. Основні ідеї Ю. Еволи. Умови виникнення неоконсервативної політичної ідеології, її основний зміст та засновники. Соціальна база неоконсерватизму. Основні принципи економічної та соціальної політики неоконсерваторів. Характеристика основних моделей неоконсерватизму: «рейганоміка» та «тетчеризм». Зовнішньополітичні орієнтири неоконсерваторів кінця ХХ – поч. ХХІ ст. Зміст теорії «освіченого консерватизму» Г.- К. Кальтенбруннера.

8. Основні ідеї сучасного націоналізму.

Історична еволюція та сучасні наукові школи націоналізму кінця ХХ - поч. ХХІ ст. (Е. Кедурі, Е. Д. Сміт, Е. А. Геллнер, Г. Кон). Типологія націоналізму Дж. Келласа: історичні та географічні типи, типи за формою та інтенсивністю діяльності. Ідеологічні концепції сіонізму (Т. Герцль). Ідеологічні засади та практика афроамериканського (М. Гарві, М. Л. Кінг, М. Літл, «Чорні пантери»), індійського (М. К. Ганді), антиколоніального та постколоніального націоналізмів (В. Дюбуа, М. К. Асанте).

9. Політичні ідеї представників доктрини глобалізму.

Етапи становлення та основні школи глобалізму. Класична школа глобалізму. Глобалізація та глокалізація у концепції Р. Робертсона. Школа гіперглобалістів. Революційний глобалізм К. Омає. Концепція «Плаского світу» Т. Л. Фрідмана. Основні позиції концепції глобалізму Дж. Ная та Р. Кеохейна. Політичні ідеї революційних глобалістів. Сутність нової епохи «фрагментації» за Дж. Розенау. Політичні ідеї представників скептичного підходу до глобалізації (П. Герст, Г. Томпсон, Р. Гілпін).

10. Доктрина фемінізму: сутність та представники.

Історичні витoki формування сучасного феміністичного доктринального підходу. Сутність та еволюція доктрини фемінізму. Фемінізм «першої хвилі» (Е. Гольдман, К. Цеткін, А. Колонтай): основні політичні ідеї. Фемінізм «другої хвилі» (С. де Бовуар, Б. Фрідан): головні проблеми, відображені у роботах представників. Ідеї представників «третьої хвилі» (Р. Уолкер, С. Фалуді, А. Менегетті). Сучасний феміністський підхід до вивчення зовнішньої політики та міжнародних відносин.

11. Євроінтеграційні проекти першої половини ХХ ст.

Сполучені Штати Європи графа Калергі та розвиток пан-європейського руху. Проект А. Бріана. Ідеї європейського федералізму. Федералістське об'єднання Європи як альтернатива тоталітаризму та гегемонізму («Маніфест за новий порядок» А. Марка, «Маніфест Вентотене» А. Спінеллі та Е. Россі, статті «Сполучені Штати Європи» Л. Ейнауді, «Маніфест Європейського Опору» А. Спінеллі, Е. Коломбо, А. Марка, Дені де Ружмона, А. Брюгманса).

12. Базові теорії європейської інтеграції.

Міжурядовий підхід до європейської інтеграції (С. Гофман, А. Мілоурд). Е. Моравчік і становлення ліберального міжурядового напрямку дослідження європейської інтеграції як міжурядової взаємодії. Функціоналізм (Д. Мітрані) та неофункціоналізм (Е. Хасс, Л. Лінберг, У. Селдонц, У. Матлі) про наднаціональний характер європейської інтеграції. Федералізм як теоретична модель європейської інтеграції. Плюралістична концепція інтеграції К. Дойча. Теорія «європеїзації» (М. Шмідт, Ф. Шміттер) про повноваження ЄС у різних сферах суспільного життя. Теорія «багаторівневого управління» або «управління через мережі» (Б. Колер-Кох, Г. Маркс): інтеграція як одночасний процес на національному, транснаціональному та регіональному рівнях.

13. Передумови та початок інтеграційних процесів в Європі після Другої світової війни

Передумови інтеграційних процесів в Європі після Другої світової війни. Вплив воєнно-політичних, економічних та ідеологічних чинників на політичні процеси в повоєнній Європі. Промова У. Черчилля у Цюриху (1946 р.). Європейський рух і створення Ради Європи. Інтеграція як спосіб подолання конфліктності на європейському континенті. План Маршалла (1948) та початок європейської економічної інтеграції (Організація європейського економічного співробітництва, Європейський платіжний союз) та воєнно-політичної інтеграції (Західноєвропейський Союз). Меморандум Ж. Монне та Декларація Р. Шумана 9 травня 1950 р. Роль Франції у Європейському будівництві. Де Голль та його концепція «Європа вітчизн». Франко-німецьке зближення. Паризька угода (1951) та створення Європейського об'єднання вугілля та сталі (ЄОВС). Цілі та інститути ЄОВС. Римські угоди (1957) та створення Європейського економічного Союзу (ЄЕС) та Євроатому.

14. Економічна, політична та інституційна інтеграція в Європі.

Три етапи та опори в розвитку ЄС. Існування в рамках трьох європейських спільнот (ЄОВС, Євроатом, ЄЕС) - перший етап становлення ЄС. Економічна інтеграція як перша опора європейської інтеграції. Спроби поширення інтеграції на політичну сферу (план Фуше-1, план Фуше-2) та причини їх невдач. Гаазький саміт 1969 р. та створення Комітету політичних директорів. Франко-німецькі та франко-британські суперечності та їх вплив на процеси політичної інтеграції в Європі. Декларація про створення європейського союзу (1981), Штутгартська декларація (1983), Єдиний європейський акт (1986) і розширення інтеграції та політичного співробітництва в Європі. Програма Європейського політичного співробітництва (ЄПС).

15. Інтеграційні процеси в Європі на сучасному етапі.

Маастрихтський договір і трансформація європейських спільнот в Європейський Союз (ЄС). Наступність Маастрихтського договору стосовно попередніх установчих актів. Формування спільної зовнішньої політики та політики безпеки країн-членів - наступний етап та друга опора в розвитку ЄС. Рішення Мадридської зустрічі (1995), Брюссельської конференції (1997), Амстердамського саміту та формування нової архітектури європейської безпеки в контексті розширення НАТО. ЄС, ЗЄС і НАТО. Шенгенські домовленості та процесі європейської інтеграції. Правове співробітництво (гармонізація правових систем країн-членів та внутрішньої політики) - третя опора ЄС. Прийняття Конституції Європейського Союзу та криза її ратифікації. Лісабонський договір (2009) та його значення для подальшого розвитку та розширення Європейського Союзу.

16. Геополітичні наслідки другої світової війни. Міжнародні відносини у початковій період «Холодної війни».

Кардинальні зміни геополітичної обстановки після другої світової війни. Проблема мирного врегулювання та підготовка мирних договорів. Наростання американо-російських протиріч. Економічні, політичні, військові та концептуальні засади формування ідеології і політики «Холодної війни». Доктрина «стримування комунізму». Доктрина Трумена. Економічні, соціально-політичні і зовнішньополітичні аспекти Плану Маршала. Розкол Німеччини. Створення НАТО.

17. Відносини великих держав наприкінці 1950-х – на початку 1960-х років.

Загострення і територіальне розширення «Холодної війни». Корейська війна. «Блокова дипломатія» США. Політика СРСР щодо країн Східної Європи. Доктрини «звільнення» і «масової відплати». Женевська нарада. Суецька криза. Події в Угорщині. Берлінська криза. Карибська криза. Вихід Франції з воєнної організації НАТО.

18. Війна у В'єтнамі та мирне врегулювання в Індокитаї.

В'єтнамський конфлікт та міжнародні відносини в Південно-Східній Азії. Стратегія «глобального інтервенціоналізму» США. Ідейно-політична та дипломатична підготовка інтервенції в Індокитаї. «Тонкінська» резолюція. Ескалація бойових дій. Криза американської політики у В'єтнамі. Зростання антивоєнних настроїв у США. Переговори про мирне врегулювання. Міжнародні аспекти війни у В'єтнамі. Паризькі угоди 1973 року. Завершення конфлікту.

19. «Розрядка» в міжнародних відносинах (1970-ті роки).

Економічні, політичні та воєнні передумови «розрядки» у міжнародних відносинах. Радянсько-американські та китайсько-американські переговори і домовленості. Проблема обмеження стратегічних озброєнь. Становлення Європейського центру сили. Зміни у зовнішній політиці Франції, ФРН та Великої Британії. Загальноєвропейський процес. Заключний акт РБСЄ. Проблеми та протиріччя розрядки.

20. Крах біполярного світу та міжнародні відносини у 90-х – на початку 2000-х тисячних років.

Криза і розпад СРСР. Міжнародні аспекти німецького об'єднання. Зміна геополітичної ролі США. Доктрина «розширення» (доктрина Клінтона). Перебудова НАТО і ЄС. Міжнародні відносини на Близькому Сході. «Ядерна проблема» у міжнародних відносинах. Терористичний акт 11 вересня 2001 року та його міжнародно-політичні наслідки. Формування «нового світового порядку».

21. Структура та роль ООН у міжнародних відносинах.

Передумови та історія створення ООН. Місце та роль ООН у роки «холодної війни». Мета та принципи діяльності ООН. Функції та основні напрямки діяльності Генеральної Асамблеї ООН. Структура та основні форми/методи роботи Ради Безпеки ООН. Напрямок діяльності та механізм прийняття рішень у Радбезі ООН. Проблеми реформування ООН.

22. Діяльність ООН на світовій арені.

Структура та повноваження Міжнародного Суду. Функції та діяльність Економічної та Соціальної Ради ООН. Повноваження та функції Секретаріату та Генерального секретаря ООН. Миротворча та посередницька діяльність ООН. Проблеми реформування ООН. Нові концептуальні засади з підтримки міжнародного миру та безпеки. Діяльність ЮНЕСКО, Міжнародна організація з міграції (МОМ).

23. Євроінтеграційні міжнародні організації.

Принципи та інституційна структура ЄС. Функції та діяльність Європейської Комісії. Структура та система прийняття рішень Ради Міністрів

ЄС, повноваження та формування Європарламенту. Європейський Суд. Етапи розширення ЄС. Європейська політика сусідства. Рада Європи – принципи діяльності. Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ). Діяльність Європейського суду з прав людини. Комітет міністрів Ради Європи.

24. Регіональні інтеграційні угруповання в Азії, Північній та Південній Америці, Африці.

Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС). Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА), Південний спільний ринок (МЕРКОСУР), Африканське економічне співробітництво. Ліга Арабських Держав (ЛАД), Організація «Ісламська Конференція» (ОІК), Рада співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ)

25. Діяльність України у міжнародних організаціях.

Україна в ООН. Участь України у Раді Безпеки ООН. Україна та її позиція у Генеральній Асамблеї ООН. Співробітництво України в рамках ЮНЕСКО. Співробітництво України з Світовим Банком та МВФ. Україна в ЧАЕС та ГУАМ. Співробітництво України з ЄС та НАТО. Співробітництво між Україною та Радою Європи. Україна та ОБСЄ: сучасний стан та перспективи співробітництва.

26. Сучасне геополітичне становище України. Концепція, основні принципи й пріоритети зовнішньої політики незалежної України.

Особливості сучасного геополітичного становища України. Цивілізаційна роль України. Подвійна орієнтація України в сучасному світі. Багатовекторність. Україна як середня держава. Концептуальні основи зовнішньої політики України. Ключові документи. Принцип позаблоковості vs євроатлантична орієнтація. Деідеологізація зовнішньої політики. Принцип територіальної цілісності. Несилові методи здійснення зовнішньополітичного курсу. Без'ядерний статус України. Регіоналізація зовнішньої політики України. Прагматичний характер сучасної зовнішньої політики української держави. Феномен економізації міжнародної діяльності України.

27. Національні інтереси незалежної України. Доктрина національної безпеки.

Сукупність національних інтересів незалежної української держави. Основні фактори національної безпеки. Доктрина національної безпеки України. Реальні й потенційні загрози безпеці України. Внутрішні й зовнішні аспекти безпеки. Військові й невійськові аспекти безпеки. Міжнародна система гарантій безпеки. Ядерне роззброєння України. Ставка на мінімально достатні звичайні збройні сили. Україна і режим нерозповсюдження ядерних озброєнь.

28. Українсько-російські відносини.

Еволюція українсько-російських відносин. Основні проблеми двосторонніх відносин та можливі шляхи їх розв'язання. Проблема Чорноморського флоту. Економічний чинник двосторонніх відносин. Україна й Росія у контексті нової системи європейської безпеки. Українсько-російські стосунки на тлі стосунків із ЄС та НАТО. Розвиток двосторонніх відносин за часів російської агресії. Специфіка відносин України з Росією на сучасному етапі.

29. Європейський та євроатлантичний напрямки зовнішньої політики України. Відносини з США.

Інтеграція до Європейського співтовариства - пріоритет зовнішньої політики України. Етапи відносин Україна - ЄС. Угода про асоціацію з ЄС. Діалог Україна - ЄС на сучасному етапі. Відносини України з НАТО. Участь України в програмі «Партнерство заради миру». Хартія «Україна – НАТО». Інтенсифікований діалог. Сучасний стан співробітництва України і НАТО. Основні етапи розвитку українсько-американських відносин. Проголошення стратегічного партнерства України й США. Порядок денний двосторонніх відносин на сучасному етапі. Допомога з боку США за часів російської агресії.

30. Чорноморський регіон у зовнішній політиці України.

Значення Чорноморського регіону для України. Геополітичний, військово-стратегічний, економічний, екологічний та гуманітарний виміри міжнародних відносин в Чорноморському регіоні. Співвідношення елементів співробітництва й суперництва. Участь України в Чорноморському Економічному Співробітництві. Зростаюча роль Туреччини в Чорноморському регіоні. Українсько-турецькі відносини. ГУАМ. Україна та регіональні конфлікти. Вплив анексії Криму на регіональну безпеку та зовнішню політику України.

31. Основні напрямки зовнішньої політики Великої Британії наприкінці 40-х – у 80-х рр. ХХ ст.

Зовнішньополітична діяльність лейбористського уряду К. Еттли (1945-1951 рр.). Концепція "Трьох кіл" У. Черчилля. Близькосхідна політика А. Ідена. Суецька криза 1956 р. Діяльність урядів Г. Макміллана (1957-1963 рр.) і А. Дуглас-Х'юма (1963-1964 рр.). Європейська економічна співдружність (ЄЕС) і Велика Британія. Зовнішньополітичні концепції і практика уряду М. Тетчер (1979-1990 рр.).

32. Зовнішня політика Великої Британії у 1990-і роки - на сучасному етапі.

Зовнішньополітична діяльність уряду Дж. Мейджора (1990-1997 рр.). Зовнішньополітичні концепції та діяльність уряду Т. Блера (1997-2007 рр.). Зовнішньополітична діяльність уряду Г. Брауна (2007-2010 рр.). Зовнішньополітичні концепції та діяльність уряду Д. Кемерона (2010-2016 рр.).

Референдум щодо членства Великої Британії в ЄС (2016 р.). Політика уряду Т. Мей в контексті процесу «Brexit».

33. Зовнішня політика Франції наприкінці 40-х – у 80-х рр. ХХ ст.

Зовнішня політика ІV Республіки (1946-1958 рр.). Саарське питання і французько-німецькі стосунки. Створення Європейського об'єднання вугілля і сталі (ЄОВС) (1952 р.). Створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) (1957 р.). Алжирська проблема. Зовнішня політика V Республіки у 1960-і - 1970-і рр. Зовнішньополітичні погляди президента Ш. де Голля (1959-1969 рр.) і концептуальне оформлення зовнішньополітичного курсу Франції. Зовнішньополітичні підходи президента Ж. Помпіду (1969-1974 рр.). Зовнішньополітичні підходи президента В. Жискара д'Естена (1974-1981 рр.). Основні напрямки зовнішньої політики президента Ф. Міттерана у 1980-х рр.

34. Зовнішня політика Франції у 1990-і роки - на сучасному етапі.

Зовнішньополітичні підходи президента Ф. Міттерана у першій половині 1990-х рр. Зовнішньополітичні підходи президента Ж. Ширака (1995-2007 рр.). Зовнішньополітичні підходи президента Н. Саркозі (2007-2012 рр.). Зовнішньополітичні підходи президента Ф. Олланда (2012-2017 рр.). Зовнішньополітичні підходи президента Е. Макрона.

35. Зовнішня політика Німеччини у 1990-і роки - на сучасному етапі.

Об'єднана Німеччина і формування нової системи міжнародних відносин. Зовнішньополітичні концепції та практика канцлера Г. Коля у першій половині 1990-х рр. Зовнішньополітичні погляди канцлера Г. Шредера (1998-2005 рр.). Зовнішньополітичні підходи канцлера А. Меркель.

36. Обертання країн Східної Європи з суб'єкта на об'єкт міжнародних відносин наприкінці 40-х – у 70-х роки ХХ століття.

Провал американської доктрини «стримування» (1946-1948) та остаточний перехід Східної Європи у сферу домінування СРСР. Складення головних інструментів радянської політики в регіоні (РЕВ, 1949 р.; ОВД, 1955 р.). Конфлікт «Сталін – Тіто» (1948-1953). Особливості американської політики «звільнення» (1951-1956): доктрина та таємні операції ЦРУ («Вулкан», ПНР; «РЕД КЕП/РЕД СОКС», «Просперо», «Вето», ЧССР; «Фокус», УНР). Відносини ФРН з країнами Східної Європи за доктриною Хальштейна (1955). Угорська криза 1956 р. Пошуки наддержавами нової стратегії у регіоні. Доктрина «мирного включення» (США, 1961) та «доктрина Брежнєва» (СРСР, 1957-1968). «Доктрина Соколовського» (доктрина превентивного ядерного удару, 1962). Л. Джонсон про політику «наведення мостів» (1964). Чехословацька криза 1968 р. Поправка Джексона-Веніка, 1974/75. Формування особливої позиції західноєвропейських країн у східноєвропейському питанні. «Доктрина Шредера» (1962). Нова східна політика В. Брандта (1969) та Г. Шмідта (1974). Відносини Китаю з країнами регіону: спільні та відмінні риси.

37. Східна Європа в роки антирозрядки та радянської перебудови.

«Доктрина диференціації» (1976) та політика адміністрації Р. Рейгана в Східній Європі. Польська криза 1980-1983 рр.: міжнародний аспект. Економічні санкції проти Польщі (1981-1986). Монографія З. Бжезинського «Великий провал. Народження та смерть комунізму в ХХ столітті» (1989). «Доктрина Синатри» – нова ера у радянській політиці у Східній Європі. Відносини ФРН з країнами регіону: формування особливої стратегії ФРН у східноєвропейському питанні. Канцлер Гельмут Коль (ХДС) за посилення ролі ФРН у НАТО (1982). Ініціатива ФРН та ЧССР щодо створення зони, вільної від хімічної зброї (1985). Приєднання ФРН до програми СОІ (1986). Перший візит голови ДР НДР Еріха Хонеккера у ФРН (1987). Мирні демонстрації у НДР (1989). Відставка Е. Хонеккера; Егон Кренц. Руйнація Берлінської стіни (9 листопада 1989). «Оксамитова революція» у Чехословаччині (листопад 1989). Об'єднання Німеччини (3 жовтня 1990).

38. Зовнішня політика країн Центральної та Південно-Східної Європи у 90-х роках ХХ століття.

Регіональні організації 1990-х рр., причини їх неефективності (ЦЄІ, листопад 1989; Вишеградська група, 1991; ЦЕФТА, 1992; ЧЕС, 1992 – ОЧЕС, 1998; Пакт стабільності для Південно-Східної Європи, 1999). Югославська криза: міжнародний аспект. Операція «Шарп Гард» в Адріатичному морі (1992). ЄС та США визнали Боснію та Герцеговину як нову державу. Вашингтонська угода про створення мусульмано-хорватської федерації Боснії та Герцеговини (МХФ, 1994). Операція НАТО «Блакитний меч» проти боснійських сербів (1994). С. Мілошевіч, Ф. Туджман та А. Ізетбеговіч підписали Загальну рамкову угоду про мир у Боснії та Герцеговині (Дейтонські домовленості, 21 листопада 1995). Мандат місії миротворців Сили зі стабілізації (SFOR, 1997) продовжено на невизначений час. Загострення кризи в Косові. Створення Контактної групи з питання Косово (9 березня 1998). Угода Холбрука – Мілошевіча (жовтень 1998). Операція НАТО «Союзницька сила» (24 березня - 10 червня 1999). Рішення РБ ООН № 1244: введення в Косово Міжнародних військових сил з підтримання миру (KFOR, 10 червня 1999). Охридська угода (2001). Операція НАТО «Основний урожай».

39. Відносини країн ЦСЄ та ПСЄ з ЄС та НАТО на сучасному етапі.

Програма допомоги посткомуністичним країнам на шляху до ринкової економіки: ФАРЕ (1989). «Копенгагенські критерії» (1993). «Порядок денний 2000» (1997). Вступ 10 країн-новачків в ЄС (1 травня 2004). Операція «Алтея»: EUROFOR заступили місце SFOR (НАТО) у Боснії та Герцеговині (2005). Болгарія та Румунія – члени ЄС (2007). EULEX в Косові й Метохії (2008-2009). Угоди щодо стабілізації та асоціації (SAA) з Албанією, Македонією, Сербією та Чорногорією. Хорватія – член ЄС (2013). «Партнерство заради миру» (1994).

Військова місія НАТО в Косові (KFOR) та гуманітарна місія НАТО в Албанії (AFOR) (1999). Польща, Угорщина, Чехія – члени НАТО (12 березня 1999). Операція НАТО з підтримки миру в Македонії (2001). Адріатична хартія США з Албанією, Македонією, Хорватією (2003). Словаччина, Словенія, Болгарія, Румунія, Литва, Латвія, Естонія – члени НАТО (2004). Албанія та Хорватія – члени НАТО (2009). Чорногорія – член НАТО (2017). Плани дій Македонії та Боснії й Герцеговини по підготовці членства в НАТО (ПДЧ).

40. «Східний» напрямок зовнішньої політики країн ЦСЄ та ПСЄ на сучасному етапі.

Складення регіону «Нова Східна Європа» (Україна, Білорусь, Молдова), його характеристики та відносини з країнами «старої Східної Європи». Місце незалежної України у політиці країн східноєвропейського регіону. Постанова ВРУ «Про основні напрямки зовнішньої політики України» (2 липня 1993). Зовнішньополітична модель «України як моста між Заходом та Сходом» (політика багатовекторності, 1994-2002). Україна – асоційований член ЦЄІ (1994). Друга зовнішньополітична програма України (програма Кучми): «багатовекторна політика» (1996). Меморандум про стратегічне партнерство Польщі та України (1996). Мадридська «Хартія про особливе партнерство між НАТО та Україною» (1997). Угода про партнерство та співробітництво України з ЄС (ратифікована в 1998 р.). Єврорегіон «Карпати», 1993 (Польща, Румунія, Словаччина, Угорщина, Україна). Єврорегіон «Буг», 1995 (Білорусь, Польща, Україна). Єврорегіон «Нижній Дунай», 1998 (Молдова, Румунія, Україна). Єврорегіон «Верхній Прут», 1999 (Молдова, Румунія, Україна). Створення Спільноти демократичного вибору (Україна, Грузія, Молдова, Литва, Латвія, Естонія, Румунія, Словенія, Македонія) (2005). «Східне Партнерство» (2008). Угоди щодо стабілізації та асоціації (SAA) (Грузія, Молдова, Україна). Індивідуальний план партнерства з НАТО (Молдова) та «прискорений діалог» (Україна).

41. Зовнішня політика республіканських адміністрацій Р. Рейгана та Дж. Буша.

Зовнішньополітичні установки адміністрації Р. Рейгана. Перехід до конфронтаційно-силових методів у зовнішній політиці. Збройні акції в Гренаді, Лівані та Лівії. Новий етап гонки озброєнь. СОІ. Зміни у зовнішньополітичному курсі США у другій половині 1980-х років. Радянсько-американські відносини. Зустрічі на вищому рівні. Угода з РСД - РМД. Договір про скорочення СНО. Роль американської дипломатії у загальноєвропейському процесі та об'єднанні Німеччини. США і «оксамитові революції» в Східній Європі. Політика США в регіональних конфліктах (Афганістан, Намібія, арабо-ізраїльський конфлікт, Перська затока). «Буря в пустелі». Особливості зовнішньої політики адміністрації Дж. Буша. «Новий світовий порядок».

42. Зовнішня політика США при адміністрації У. Клінтона.

Зміна геополітичної ролі США наприкінці 1980-х - на початку 90-х рр. США як єдина наддержава. Закінчення «холодної війни»: уроки та наслідки для зовнішньої політики й дипломатії США. Американська зовнішньополітична думка про місце та роль США в світі після «холодної війни». Основні цілі та пріоритети зовнішньої політики США у 1990-ті рр. «Доктрина розширення» (доктрина Клінтона). Основні регіональні напрямки сучасної зовнішньої політики США: Європа (євроатлантичне партнерство і НАТО); АТР (Китай, Японія); Близький Схід (Єгипет, Ізраїль, палестинська проблема); Південна Азія (Індія, Пакистан); нові незалежні держави колишнього СРСР (СНД, Росія, Україна); Латинська Америка; Африка.

43. Політика США на пострадянському просторі. Америко-російські відносини у 1990-ті роки.

Політика США щодо СРСР на останньому етапі його існування. «Дворівнева дипломатія» США. Дискусія у Вашингтонській адміністрації стосовно підходів до ситуації в СРСР. Дипломатичне визнання США колишніх радянських республік. Основні регіональні напрямки політики США на пострадянському просторі: Молдова, Білорусь, країни Балтії, кавказькі держави, країни Середньої та Центральної Азії. Політичні, економічні, військово-стратегічні, ідеологічні аспекти американської регіональної політики. Концептуальні основи політики США на пострадянському просторі. Еволюція американо-російських відносин у 90-ті рр.

44. Політика США щодо незалежної України у 1990-ті роки.

Адміністрація Дж. Буша та «українське питання» у період дезінтеграції СРСР. Дипломатичне визнання України Сполученими Штатами. «Ядерна проблема» та американо-українські відносини у 1992-1993 рр. Поворот до багатостороннього співробітництва в американо-українських відносинах (1994-1996 рр.). Місце України у регіональній політиці США. Інтереси України та американська стратегія розширення євроатлантичного співтовариства. Політичне, економічне, військове, гуманітарне, космічне співробітництво США й України. «Стратегічне партнерство» Вашингтону та Києва.

45. Зовнішня політика США у XXI столітті.

Події 11 вересня 2001 р. та їх вплив на зовнішню політику США. «Війна з терором». Занурення у регіон Великого Близького Сходу. Відносини з Росією. Відносини з Україною, Помаранчева революція. Підсумки зовнішньополітичної діяльності адміністрації президента Дж. Буша - мол. Концептуальні основи зовнішньої політики адміністрації президента Б. Обама. Місце регіону Близького Сходу. Спроба переносу акценту на АТР, відносини з КНР. Відносини з Кубою. США та Іран. Адміністрація Обама та початковий етап агресії Росії проти України. Специфіка зовнішньополітичної діяльності адміністрації президента Д. Трампа. Спільне та відмінне з зовнішньою політикою попередньої адміністрації. Вплив поглядів Трампа на міжнародну

політику країни. Боротьба різних підходів усередині адміністрації. Відносини з ЄС та партнерами по НАТО. Відносини з Росією. Відносини з Україною.

46. Становлення та розвиток міжамериканської системи відносин у другій половині ХХ століття.

Міжамериканська система як механізм міжнародної співпраці з 1889 р. Доктрина «стримування комунізму» та воєнний альянс США з латиноамериканськими країнами. Створення регіональної системи з гегемонією США. Конференція 1945 р. та прийняття Чапультепекського пакту. Конференція у Ріо-де-Жанейро 1947 р., закріплення принципів колективної оборони. Міжамериканський договір про взаємну допомогу (Договір Ріо). ІХ Панамериканська конференція у Боготі 1947 р., створення ОАД. Принцип континентальної солідарності та цілковитого невтручання.

47. Організація американських держав (ОАД): основні етапи становлення та її роль в країнах Західної півкулі.

Цілі та статут організації. Перший етап (1948 – середина 1960-х рр.): Домінування США в ОАД. Доктрина несумісності та першочерговості. Роль ОАД у Кубинській кризі. Другий етап (1964-1972): Перша реформа організації. ІІІ Надзвичайна міжамериканська конференція у Буенос-Айресі про доповнення статуту організації. Заміна концепції колективної воєнної безпеки на систему колективної економічної безпеки. Договір Тлателолко про створення без'ядерної зони в країнах Латинської Америки (1967). Третій етап (1973-1979). Резолюція ідеологічного плюралізму. Протокол Сан-Хосе 1975 р. Проект конвенції про економічну колективну безпеку для розвитку країн Західної півкулі. Четвертий етап (1982-1991): Фолклендська криза 1982 р. Створення Контадорської групи 1983 р. Реформа ОАД 1985 р. ХХІ сесія Генеральної Асамблеї ООН щодо ОАД, резолюція №1080 (1991).

48. Особливості розвитку інтеграційних процесів у Латинській Америці у другій половині ХХ століття.

Втілення моделі регіоналізму, запозиченої з європейського досвіду. Візит Шарля де Голля (1964). Договір Манагуа 1960 р. про створення Центральноамериканського спільного ринку ЦАСР (Гватемала, Гондурас, Коста-Ріка, Нікарагуа, Сальвадор). Договір Монтевідео про створення Латиноамериканської асоціації вільної торгівлі (ЛАВТ). Карибська асоціація вільної торгівлі 1968 р. КАРИКОМ. Андська група 1969 р. у складі Болівії, Чилі, Колумбії, Еквадору та Перу. Картахенська угода. Амазонський пакт 1978 р. Створення Латиноамериканської економічної системи (ЛАЕС, 1975). Створення Латиноамериканської асоціації інтеграції (ЛАІ). Група Ріо (1986). Протокол Кіто 1987 р. МЕРКОСУР 1991 р. у складі Бразилії, Аргентини, Уругваю та Парагваю. Асунсьйонський договір (1991) та договір Ору-Прету (1994).

49. Політика США щодо країн Латинської Америки у 60-90 роки ХХ століття.

Доктрина Джонсона - Манна як виправдання інтервенцій у країни Центральної Америки (1965). Гуамська доктрина Р. Ніксона (1969), диференційований підхід та визначення основних союзників у регіоні: Бразилія та Аргентина. Політика зрілого партнерства (1969). Доповідь Рейгана «Нова міжамериканська політика у 80-ті роки»/«Документ Санта-Фе» (1980). Теорія конфліктів низької ефективності та доктрина неоглобалізму (Доктрина Рейгана, 1985). Застосування Доктрини Рейгана під час інтервенції США у Гренаду (1983) і Панаму (1989). Миротворча операція на Гаїті 1991 р. «Ініціатива для Америк» (План Буша, 1990) як лібералізація торгівлі на американському континенті. Роль НАФТА та АЛКА як інструментів консолідації країн Західної півкулі.

50. Особливості зовнішньої політики провідних країн Латинської Америки наприкінці ХХ століття.

Шокова терапія Ф. Коллор де Мело у Бразилії. Правління Е. Кардозу та його концепція «президентської дипломатії». Візит Ф. Кардозу до України (1995) та співробітництво двох країн. Роль Бразилії у регіоні та світі наприкінці ХХ ст. Аргентина в період правління Х. Перона: хустисіалізм та перонізм. Доктрина «третього шляху» у зовнішньополітичній концепції Аргентини. Зовнішня політика Аргентини (1982-1989). Фолклендська криза 1982 р. Міжнародна реакція та шляхи її вирішення. Прихід до влади К. Менема та його реформи в Аргентині. Зовнішня політика Мексики (1970-1988). Правління К. Салінаса де Гортарі (1988-1994). Роль Мексики як посередника між США та Латинською Америкою.

51. Зовнішня політика КНР.

Зовнішньополітичний механізм Китайської Народної Республіки. Сучасне геополітичне становище Китаю: особливості географічного розташування та потенційні можливості впливу КНР в регіоні Східної, Південно-Східної та Центральної Азії. Економічний та військовий потенціал. Концептуальні засади ЗП КНР. Розвиток двосторонніх відносин з США, Російською Федерацією, Японією. Територіальні проблеми у відносинах з Японією та Індією. Зростання впливу КНР в регіоні ПСА, роль хуацяо в економічному розвитку країн ПСА. Перспективи розвитку КНР та стратегія ЗП КНР у ХХІ ст. Участь КНР у міжнародних та регіональних організаціях. Зовнішня політика КНР в контексті рішень ХVІІІ з'їзду КПК. Дипломатична служба КНР. Особливості національного стилю ведення політичних переговорів.

52. Зовнішня політика Японії.

Зовнішньополітичний механізм Японії. Особливості політичного та економічного розвитку Японії після Другої світової війни. Стратегічне співробітництво між Японією та США. Сучасний економічний та військовий

потенціал Японії. Стратегія ЗП Японії в ХХІ ст. Розвиток двосторонніх відносин Японії та КНР. Участь Японії в шестисторонніх переговорах з проблеми розробки ядерної зброї в КНДР. Рівень впливу Японії в ПСА. Розвиток двосторонніх відносин між Японією та США наприкінці ХХ-го, та в ХХІ ст. Територіальні проблеми у зовнішній політиці Японії. Проблемні питання зовнішньої політики Японії у ХХІ ст. Дипломатична служба Японії. Особливості національного стилю ведення політичних переговорів.

53. Зовнішня політика Індії та Пакистану.

Економічний та військовий потенціал Індії, особливості розвитку країни після розпаду СРСР - стратегічного партнера Індії періоду «холодної війни» Концепція Н. Рао «погляд на Схід» та розвиток відносин з країнами ПСА - набуття статусу повноправного діалог-партнера АСЕАН. Участь Індії в інших регіональних організаціях (СААРК, БІМШТЕК). Розвиток відносин з КНР - спроби вирішення територіальних проблем. Розвиток відносин з РФ - формування та розвиток стратегічного партнерства. Розвиток двосторонні відносин з США. Концептуальні засади розвитку індійсько-американського співробітництва у поданні індійської та американської сторони. Стратегія ЗП Індії в ХХІ ст. Двосторонні відносин між Індією та Пакистаном. Кашмірське питання: історія та сучасний стан вирішення проблеми. Дипломатична служба Індії. Особливості національного стилю ведення політичних переговорів.

54. Зовнішня політика Ісламської Республіки Іран.

Особливості політичного та економічного розвитку Ірану після Ісламської революції 1978-1979 рр. Сучасний економічний та військовий потенціал Ірану. Стратегія ЗП Ірану. Зовнішньополітична концепція президента ІРІ С. М. Хатамі. Курс на вступ до ВТО та розвиток економічних відносин з Заходом. Ядерна програма ІРІ і її вплив на зовнішню політику. Позиція ІРІ на події «арабської весни». Сучасна регіональна політика ІРІ. Еволюція розвитку відносин з країнами ЄС. Проблема розподілу Каспійського моря у відносинах Ірану, РФ, Азербайджану, Казахстану та Туркменістану. Політика Ірану у розвитку взаємовідносин з Афганістаном та Іраком після проведення військових операцій США у цих країнах. Розвиток взаємовідносин з арабськими державами Перської затоки (Іран та країни РСАДПЗ).

55. Зовнішня політика Туреччини.

Дипломатична служба Туреччини. Сучасний економічний та військовий потенціал Туреччини. Ісламський фактор в політичному розвитку країни. Геополітичні претензії Туреччини в регіоні Причорномор'я та Центральній Азії. Туреччина на шляху до ЄС. Розвиток взаємовідносин між Туреччиною та країнами ЄС. Кіпрська проблема у відносинах між Туреччиною та Грецією. Створення та розвиток ОЧЕС. Розвиток двосторонніх відносин між Туреччиною та США. Позиція країни щодо проведення військових операцій в Афганістані, Іраку та Сирії. Курдська проблема в розвитку Туреччини. Концепції та стратегія ЗП Туреччини в ХХІ ст.

56. Арабсько-ізраїльський конфлікт та близькосхідний мирний процес.

Витоки конфлікту. Резолюція про розподіл Палестини ГА ООН 181 (II) (1947). Створення Держави Ізраїль (1948). Арабсько-ізраїльські війни (1948-49, 1956, 1967, 1973, 1982). Організація Визволення Палестини. Мирні угоди Ізраїлю з Єгиптом (1979) та Йорданією (1994). Близькосхідний мирний процес 1990-х років: міжнародні та регіональні передумови. Мадридська мирна конференція (1991). “Мирний процес Осло” (1993–2000) та його підсумки. Ізраїльсько-сирійський та ізраїльсько-ліванській переговорні треки. План мирного врегулювання “Дорожня карта” (2003). Міжнародний “Квартет” посередників (США, ЄС, Росія, ООН). Перемога ХАМАСу на виборах в ПНА (2005) та її наслідки. Військові операції Ізраїлю проти ХАМАСУ (2008-09, 2012, 2014). Війна Ізраїлю проти “Хизбалли” (2006). Основні проблеми палестинсько-ізраїльського врегулювання на сучасному етапі: Єрусалим, біженці, єврейські поселення.

57. Проблеми регіональної безпеки в зоні Перської затоки.

Регіон Перської затоки: геостратегічне та економічне значення. Регіональні центри сили (Саудівська Аравія, Іран, Ірак). Ісламська революція в Ірані (1979) та ірансько-іракська війна (1980–1988). Регіональний і міжнародний аспекти агресії Іраку проти Кувейту (1990). Війна у Перській затоці (1991). Режим санкцій щодо Іраку, еволюція іракської проблеми у 1990-ті роки. Події 11 вересня 2001 р. та їхній вплив на еволюцію близькосхідної стратегії США. Війна в Іраку (2003). Позиція близькосхідних країн, Росії та європейських держав. Конституція Іраку 2005 року. Утворення Курдського автономного району. Етноконфесійні проблеми сучасного Іраку та проблеми політичної стабільності. Ядерна програма Ірану на початку XXI ст. та дискусія навколо неї. Угода між Іраном та «шісткою» посередників 2015 року. Протистояння Ірану та Саудівської Аравії та його вплив на регіональні процеси.

58. Проблема ісламського фундаменталізму та радикалізму на Близькому Сході.

Визначення ісламського фундаменталізму. Поміркований та радикальний фундаменталізм. Причини поширення радикальної ісламістської ідеології в регіоні на сучасному етапі (економічний, політичний, ідеологічний та ін.). Ідеологія та діяльність радикальних ісламістських угруповань в регіоні: «Брати-мусульмани» (1928), «Хизбалла» (1982), ХАМАС (1987). Еволюція проблеми ісламського радикалізму після 11 вересня 2001 р. «Аль-Каїда», «Талібан» та війна в Афганістані (2001-2014). Роль радикальних ісламістів у громадянських війнах в Сирії, Ємені та Лівії (з 2011 р.). Феномен «Ісламської держави» (ІД): сутність, завдання та методи. Боротьба із проявами ісламського радикалізму в регіоні: проблеми та перспективи.

59. «Арабська весна» та проблеми близькосхідної безпеки.

Передумови революцій в арабських країнах: проблема демократизації та політичної лібералізації, соціально-економічна нестабільність, етноконфесійні протиріччя та ін. Революційні події в Тунісі та Єгипті (2011). Зворушення в Бахреїні. Повалення режиму М. Каддафі в Лівії та його наслідки. Громадянська війна в Ємені. Позиція впливових регіональних (Туреччина, Саудівська Аравія, Іран) та міжнародних акторів (США, Росія, ЄС, Китай) щодо революцій в арабських країнах. Громадянська війна в Сирії (з 2011 р.). Роль ісламістської опозиції. «Ісламська держава» (ІД). Загострення протиріч між регіональними та глобальними державами в контексті сирійської кризи. Вплив «Арабської весни» на регіональні процеси: дестабілізація низки країн, загострення сунітсько-шиїтських протиріч, поглиблення проблеми ісламського радикалізму та ін.

60. Регіональні організації на Близькому Сході та їхня роль у подоланні проблем регіональної безпеки.

Концепції інтеграції арабсько-мусульманського світу: панісламізм та панарабізм. Доктрина панісламізму: витoki та сутність. Організація Ісламська конференція (1969): основні завдання, принципи роботи та напрямки діяльності. Ідеологія панарабізму. Ліга арабських держав (1945) та її підходи до подолання проблем регіональної безпеки (арабсько-ізраїльський конфлікт, війна в Іраку 2003 р., громадянська війна в Сирії та ін.). Оцінки ефективності діяльності Ліги. Рада співробітництва арабських держав Перської затоки (1981) та її внесок у створення системи безпеки на Аравійському півострові. Катарська криза (2017). Арабська єдність та її обмеження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Близький Схід: міжнародна безпека, регіональні відносини та перспективи для України: Монографія. Відп. редактор Б.О. Парахонський. – К., 2008.
2. Брусиловська О.І. Зовнішня політика України після 2004 року: східноєвропейський вимір // Вісник ОНУ. Серія: Соціологія і політичні науки. – 2009. – Т. 14. – Вип. 13. – С. 641 - 647.
3. Брусиловська О.І. Посткомуністична Східна Європа: зовнішні впливи, внутрішні зміни. – Одеса: Астропринт, 2007.
4. Брусиловська О.І., Коваль І.М. Міжнародні відносини та зовнішня політика України на початку ХХІ ст. // Політологія. – Харків, 2012
5. Вакарчук К.В. Взаємовідносини між США та Бразилією в контексті формування нового світопорядку // Perspectives of science and education. - SLOVO\WORD, New York, 2018.
6. Вакарчук К.В. Зовнішня політика Аргентини у постбіполярний період // Вісник ОНУ. Соціологія і політичні науки. Серія: Політичні науки. – 2018. – Т. 23. – Вип. 2(31). – С. 115-127
7. Вакарчук К.В. Зовнішня політика Бразилії в період правління Д.Руссефф // Актуальні проблеми політики. – Одеса. – 2014. – Вип. 53. – С. 142-149.

8. Вакарчук К.В. Політика адміністрації Д. Трампа щодо країн Латинської Америки: прогнози та перспективи. // Американська історія та політика: науковий журнал. – № 5. – 2018 – С. 163-169
9. Герасіна Л.М. Проблема впливу міжнародних організацій на сучасний світовий політичний процес // Вісник Національної юридичної академії ім. Я. Мудрого. – Сер.: «Філософія, філософія права, політологія, соціологія». – 2014. - №2. – С.98-107.
10. Год Н.В. Двопартійна система США та популістський рух наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття: проблема політичної трансформації // Історична пам'ять. – 2012. - №27. – С.117-126.
11. Грицяк І.А. Право та інституції Європейського Союзу. Навч. посібник. - К.: К.І.С., 2004.
12. Гужва О. Глобалістика і футурологія: концептуалізація понять // Віче. – 2011. - № 20. – С.16-18.
13. Дрожжина С.В. Мультикультуралізм: теоретичні і практичні аспекти // Політичний менеджмент. – 2008. - № 3. – С.96-106.
14. Європейська інтеграція. Словник-довідник. - К., 2009
15. Захарченко А.М. Арабсько-ізраїльський конфлікт: проблеми врегулювання на сучасному етапі: збірник статей. – Одеса, 2009.
16. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. / В. М. Литвин, В. І. Гусєв, А. Г. Слюсаренко та ін. — К., 2002.
17. Історія політичних і правових вчень: Підручник. — К., 2004
18. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях. — К.: Львів, 2003.
19. Киридон А.М., Аладіна О., Гусейнова О. Латинська Америка в сучасному світі: основні тенденції розвитку // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм. – 2010. - №1. – С.142-147.
20. Кирилюк Ф.М. Філософія політичної ідеології: навч. Посібник. – К. : Центр уч. літератури, 2009. – 520 с.
21. Кіянка І. Латиноамериканський популізм: випадок аргентинського «перонізму» // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. – 2014. – Вип.8. – С.208-211.
22. Кіянка І. Популізм у політиці: історико-політологічний аналіз // Економічна теорія та публічна політика. – Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2014. – С.187-194.
23. Кіянка І. Популізм як політологічна категорія // Вісник Дніпропетровського університету. – 2015. - № 1. – С.67-75.
24. Коваль І.М. «Оксамитові революції». // Геополітика: енциклопедія (наукове видання). – К., 2012
25. Коваль І.М. Об'єднання Німеччини. // Геополітика: енциклопедія (наукове видання). – К., 2012
26. Коваль І.М. США та новий «східноєвропейський порядок денний»: оцінка американських політологів // Міжнародні відносини та політика держав в умовах глобальних трансформацій: аналіз сучасної політичної думки. – Одеса, 2016

27. Колодій А. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні. — Львів, 2002. — 276 с.
28. Колодій А. Політологія. Політика і суспільство. Держава і суспільство: Підручник. — К., 2000.
29. Коломієць О. Концепт міжнародної безпеки в контексті глобалізації. — К., 2013
30. Константинов В. Китай корегує зовнішню стратегію: що змінить проект "Один пояс, один шлях» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : // <http://www.euointegration.com.ua/articles/2017/05/19/7065874/>
31. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. - К., 2001.
32. Копійка В.В. Європейський Союз: історія і засади функціонування. — К. — 2009
33. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи та глобальний розвиток. — К., 2004
34. Крисаченко В. С., Степико М. Т., Власюк О. С. та ін. Українська політична нація: генеза, стан, перспективи / За ред. В. С. Крисаченка. — К., 2004.
35. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України. Аналітичне дослідження. — К., 2007.
36. Курандо О.С. Доктрина Обама: чи існувала республіканська альтернатива? — Вісник ОНУ. Соціологія і політичні науки. Серія: Політичні науки, 2 (31), 2018
37. Кухта Б. Основи політичної науки: Підручник. — Т. 4. — К., 2000.
38. Лебідь О. Зовнішня політика КНР: курс на справжнє світове лідерство [Електронний ресурс]. — Режим доступу : // <http://www.bintel.com.ua/uk/article/vneshnjaja-politika-krn/>
39. Маласай Т.М. Дилема «глобалізм — альтерглобалізм» в контексті кризових тенденцій глобалізації // Вісн. Дніпропетр. Ун-ту. — Сер.: «Філософія. Соціологія. Політологія». — 2013. — Т.21. — Вип. 23 (1). — С. 114-118.
40. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин. — К., 2003
41. Манжола В.А., Коппель та ін. Міжнародні системи та глобальний розвиток. — К., 2008
42. Машура Х.А. Рух антиглобалістів як протидія знищенню державного суверенітету // Наукові праці. — Сер. «Політологія». — 2012. — Т. 197. — Вип. 185. — С.89-91.
43. Міжнародні відносини та світова політика / Під ред. В.А. Манжоли, кер. авт. кол. В.Ю. Крушинський. — К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. — 863 с.
44. Пахомов В.Ф., Чувпило О.О. Міжамериканська система: місце і роль в політичній історії Америки: навчальний посібник. — Харків: ХНУ, 2003. — 92 с.
45. Погорська І.І. Париж, Берлін, Вашингтон: трансатлантична вісь компромісів / І.І. Погорська // Дослідження світової політики. — 2000. — Вип. 10. — С. 37-43. Под ред. Ломагіна Н.А. — С.Пб., 2001
46. Позиція Японії щодо засудження російської агресії буде незмінною, — Посол Японії під час зустрічі з Прем'єр-міністром // Урядовий портал [Електронний ресурс]. — Режим доступу : // <http://www.kmu.gov.ua/news/roziciya-yaponi...>

47. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: у 2-х томах / за ред. Н.М. Хоми. – Львів: «Новий світ – 2000». 2017. – Т.2. – 535 с.
48. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. – К.: Смолоскип, 2002.
49. Посол Японії в Україні Тоїчі САКАТА: Анексія Криму – це проблема не лише України, а й проблема всього світу. Опубліковано 17 квітня 2014 року о 10:02//Посольство України в Японії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://www.japan.mfa.gov.ua/news/2348-posol-japoniji-v-ukrajini-toichi-sakata-aneksija-krimu-ce-problema-ne-lishe-ukrajini-a-j-problema-vsyogo-svitu>
50. Посто́л О. Посткласичні ідеологічні трансформації: монографія. – К. Видавничий центр «Академія», 2015. – 288 с.
51. Практикум з політології / За заг. ред. Ф. М. Кирилюка. — К., 2003
52. Пурій М. Гегемонія США та її вплив на формування сучасного світового порядку. Вісник Дніпропетровського національного університету. Вип. 6, 2016.
53. Самойлов О.Ф. Теорія та практика антиглобалістського руху // Проблеми міжнародних відносин. – 2014. – Вип.9. – С.238-251.
54. Системная история международных отношений. События и документы 1918-2003: В 4 т. / Под ред. А.Д. Богатурова. – М., 2003. – Т. 3.
55. Строганов А.И. Латинская Америка в ХХ веке: пособие для вузов. – М.: Дрофа, 2008. – 432.
56. Студенніков І. Міжрегіональне співробітництво як чинник процесу європейської інтеграції та інструмент регіонального розвитку. – К., 2000.
57. Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. — Вип. 7. — Київ — Миколаїв, 2005.
58. Удовік В. Зовнішня політика Японії на пострадянському просторі (1991-2016 рр.) - СХІД № 5 (145) вересень-жовтень 2016 р.- С.56-63. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // http://www.nbu.gov.ua/UJRN/Skhid_2016_5_11
59. Хантінгтон С. Новий світовий порядок у ХХІ ст.: глобальні тенденції та їх значення для України // Національна безпека і оборона. – 2000. - № 7.
60. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин. – Львів, 2004
61. Brusylovska, Olga, Iryna Maksymenko. East - West Border: Possibilities of Ukraine's CBC with Poland and Romania // Old Borders – New Challenges, New Borders – Old Challenges. De-Bordering and Re-Bordering in Contemporary Europe, ed. Jarosław Janczak, p. 45-74. Series of the Collegium Polonicum, Band 34. – Logos Verlag, 2019.
62. Brusylovska, Olga. International Consequences of Russian-Ukrainian Conflict // Research and Development on Social Sciences (ISBN: 978-83-948896-4-7). – International Association of Social Science Research, 2017. - N 13. – P. 323 – 330. iassr2.org/rs/013.pdf
63. Brusylovska, Olga. South-Eastern Europe in quest of national security and Euro-Atlantic integration // International Scientific Conference “Researching Security – Approaches, Concepts and Policies”, 2-3 June 2015, Ohrid, Republic of Macedonia / Ed. by Cane T. Mojanoski. – Skopje: Van Gog, 2015. – Vol. 5. – P. 312-324 //

- <http://www.fb.uklo.edu.mk/fs;jsessionid=d97aec0a5013236bb66a55204f96?file=collection/Ohrid%202015%20kniga%20Tom%20V.pdf>
64. Denison A. German Foreign Policy and Transatlantic Relations since Unification // German Politics. – Portland, 2001. – Vol. 10. – P. 155-176
65. HORWITZ B., BAGLEY, Bruce M. Latin America and the Caribbean in the Global Context, London: Routledge, 2016
66. Kegley C., Wittkopf E. World politics: trend and transformation. – N.Y., 2013
67. Latin America and the Caribbean in the Global Context Why care about the Americas? Betty Horwitz, Bruce M. Bagley, New York, 2016
68. Merkel joins Macron in calling for a ‘real, true European army’. The Guardian. 2018.13.11. <https://www.theguardian.com/world/2018/nov/13/merkel-joins-macron-in-calling-for-a-real-true-european-army>
69. Reid M., Brazil The Troubled Rise of a global power, Yale, 2015
70. Vakarchuk K. China's Strategic Partnership with Latin America Countries: Brazil, Argentina and Venezuela // International and political studies. - 2019. – Issue 32. – P. 27-35.
71. Vakarchuk K. EU-MERCOSUR relations: intercontinental dialogue // Prospects of development in EU Politics: Global and Regional Dimensions. - Odesa, 2019. – P. 90-103.
72. Webber D. New Europe, new Germany, old foreign policy?: German foreign policy since unification. – London: F. Cass, 2001. – 226 p.

Критерії оцінки

Завдання екзаменаційного тесту покликані виявити рівень знань, набутих студентами, які отримали освітній ступень бакалавра міжнародних відносин та бажають продовжити навчання за ОКР «магістр».

Пропоновані екзаменаційні тести складаються з **50** завдань закритого типу. Кожна правильна відповідь оцінюється в **0,1** бал. Невірна відповідь оцінюється у **0 (нуль) балів**.

Максимальною оцінкою за вдало написаний тест є **5** балів.

Оцінка «**1 (незадовільно)**», означає, що абітурієнт виявив слабкі (відсутність) знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення основних провідних категорій та явищ; відсутні навички адекватної оцінки норм і теорій. У такому разі керівництво університету залишає за собою право не зараховувати абітурієнта для навчання в магістратурі за спеціальністю 291 – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Кожне виправлення вважається помилкою та не зараховується як правильна відповідь. Будьте особливо уважними під час заповнення цього бланку, не погіршуйте Вашого результату неправильною формою запису відповідей.